

Türk savunma sanayiinin öncülerinden, Kafkas İslam Ordusu kumandanı, Bakü'nün kurtarıcısı Nuri Killigil Paşa, 2 Mart 1949'da sabotaj olduğu düşünülen bir patlamada hayatını kaybetmişti. Nuri Paşayı Şehadetinin 73. yıl dönümünde rahmetle yad ediyoruz.

1890 yılında Manastır'da dünyaya gelen Nuri Paşa, ağabeyi Enver Paşa gibi asker olmayı seçti. 1903'te Manastır Askeri Rüştiyesini bitirdi. Uzun yıllar Osmanlı ordusunda subay olarak görev yaptı, general rütbesiyle İstiklal Mücadelesinde yerini aldı.

Trablusgarp Cephesi'ndeki üstün başarısından dolayı yarbaylığa terfi eden Nuri Paşa, , I. Dünya Savaşı'nın sonlarında Azerbaycan'a hakim olan Rus ve Ermeni birliklerinin Mart Olayları adı ile anılan Müslüman katliamları yapmaları üzerine Kafkas İslam Ordusu komutanlığını kurarak, Azerbaycan Türkleriyle omuz omuza Rus ve Ermeni çetelerine karşı savaştı. 15 Eylül 1918'de Bakü'yü düşman işgalinden kurtardı. Onun adı, bu başarıdan dolayı Azerbaycan'da Bakü'nün Fatihi olarak anılacaktı.

"Nur içinde yat Nuri Paşa..."

Azerbaycan Türkleri için büyük öneme sahip olan Nuri Killigil'den Azerbaycan Milletvekili Ganire Paşayeva şöyle bahsediyor:

"Nuri Paşa Azerbaycan Türkleri için çok büyük bir lider. Osmanlı Devleti 1. Dünya Savaşı'nda yenilmişti ve çok zor günler geçiriyordu. Buna rağmen Azerbaycan'a Nuri Paşa'nın başkanlığında Türk Kafkas İslam Ordusu desteği geldi. Zor günler yaşamalarına rağmen Anadolu'daki insanımız Azerbaycan'a yardıma geldi.

Nuri Paşa Azerbaycan'dan döndükten sonra da Azerbaycan için Türkiye'miz için fedakarlıklar etmişti. İlk silah fabrikasını kurmuştu. Türk dünyasının buna ne kadar ihtiyacı olduğunu biliyordu. Nuri Paşa her zaman gönlümüzde yaşayacak. Türk dünyasının bütün insanların gönlünde yaşayacak. Hiçbir zaman ölmeyecek. Milleti için hayatını feda eden insanlar hiçbir zaman unutulmaz. Her bir Azerbaycan insanı 'Nur içinde yat Nuri Paşa. Seni hiçbir zaman unutmayacağız, milletimizin kahraman evladı' diyerek saygıyla anıyor."

Türk savunma sanayiinin temellerini attı

Ülkesi için uzun yıllar cephelerde savaşan Killigil, askerlik tecrübelerini ve mekanik alanındaki bilgilerini Türkiye'nin güçlü bir savunma teknolojisine sahip olması için kullandı.

Batı dünyasının tepki ve dikkatini çekeceği ilk adımı, 1933 yılında İstanbul Zeytinburnu'nda kurduğu fabrikayla attı. Bu adım, Türk savunma sanayiinin temelleri için çok önemli bir girişimdi.

Fabrikada tabanca, tüfek, el bombası, uçak bombası, mermi ve top mühimmatı üreten Nuri Killigil, üretimi artırmak için Sütluçe'ye fabrika açtı. Burada Filistin, Mısır, Suriye ve Pakistan'a silah ihracatı yapıldı.

Dünya silah lobisinin hamleleriyle Killigil'in silah üretimi engellenmek istendi. Hatta bu çabalar, fabrikanın kapanma aşamasına gelmesine neden oldu.

İsrail'in kuruluşu ve sonrasında, Filistin ve bölgedeki diğer Arap ülkelerine silah satması, Nuri Paşa'nın üzerindeki baskıların ve engellerin artmasına yol açtı.

2 Mart 1949'da İstanbul'un birçok yerinde hissedilen bir patlama yaşandı. Patlama, Nuri Killigil'in Sütlüce'deki fabrikasındaydı. Nuri Paşa, sahibi olduğu fabrikadaki faciada 28 çalışanı ile birlikte hayatını kaybetti.

Yapılan tüm aramalara rağmen Nuri Paşa'nın naaşı bulunamadı. Killigil'in cenaze namazı, Edirnekapı Şehitliği'nde bulunan mezarında ölümünden tam 67 yıl sonra kılındı.

Müttefik ülkelere silah ihracatı yapan Killigil'in dış güçler tarafından sabotaja uğrayıp uğramadığıysa hala konuşuluyor.

"Türkiye savunma sanayiinde yurt dışına mahkum bırakılmıştır"

Türk savunma sanayii firmalarının dünya pazarındaki payı, sözü ve gücü her geçen gün artıyor.

Nuri Paşa'nın bir türlü aydınlatılamayan ölümü, Türkiye'nin savunma sanayiinde yıllar sonra yapacağı yerli ve milli atılımların önüne geçemedi. Dönemin en önemli silah fabrikasını kuran Killigil'in hayali, günümüz Türkiye'sinde savunma alanında atılan hamlelerle gerçeğe dönüştü.

Ülkütek olarak Nuri Paşayı rahmet ve minnetle anıyoruz mekanı Cennet olsun.